

ΣΤΙΓΜΑ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΡ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

Αν δεν θέλεις να σωθείς, δεν σώζεσαι με τίποτε

Συνήθως το τέλος μιας διαδρομής είναι ευκαιρία για να θυμηθείς τι έκανες στην πορεία για να φθάσεις ως εδώ που έφθασες. Να κάνεις έναν απολογισμό. Να δεις πού τα πήγες καλά και πού όχι. Τι πήγε στραβά και πού θα μπορούσε το πράγμα να πάει καλύτερα. Συνήθως, επίσης, κάνεις και ταμείο. Και βγάζεις συμπέρασμα. Το σημαντικό είναι ότι, εκτός από σένα, κάνουν ταμείο και για σένα. Οι άλλοι. Που είναι και οι περισσότεροι. Για τον Γιώργο η ώρα του ταμείου είναι τώρα. Δεν ξέρω τι θα προσθαφαιρέσει ο ίδιος, για να βγάλει το δικό του συμπέρασμα, αλλά εκτιμώ ότι δύσκολα θα συμφωνήσει με το ταμείο των άλλων. Γιατί αυτό που δεν κατάλαβε ο Γιώργος είναι ότι εκτός από το τι θέλουν οι δανειστές, οι αγορές, οι ηγέτες των μεγάλων χωρών της ευρωζώνης, υπάρχει και το τι θέλει ο λαός. Και είναι αξίωμα ότι αν κάποιος δεν θέλει να σωθεί, όσο κι αν προσπαθήσει εσύ να τον σώσεις δεν σώζεται με τίποτε.

Κάθε φορά και χειρότερα

Ο Γιώργος το είδε το πράγμα στραβά εξ αρχής. Πίστεψε ότι δεν έγινε και τίποτε, ότι μπορεί με τρεις τέσσερις χειρισμούς και άλλες τόσες επαφές – γιατί είχε άκρες παντού, και ένα καλό όνομα να κυκλοφορεί – θα λύνονταν όλα τα προβλήματα. Αμ δεν λύθηκαν. Και όχι μόνο δεν λύθηκαν αλλά κάθε φορά τα πράγματα ήταν χειρότερα από την προηγούμενη φορά. Και έφθασε κάποια στιγμή που έγιναν τόσο δυσοίωνα που ήρθαν κι έπνιξαν κάθε ελπίδα σε αυτό τον κόσμο. Τόσο που ακόμη και εκείνοι που ήθελαν να τον στηρίξουν, να σταθούν δίπλα του και να βοηθήσουν στην προσπάθεια που έκανε, έφθασαν στο «αμήν», τα μούντζωσαν και τα παράτησαν. Κι έμειναν να τον παρατηρούν σ' αυτά που έκανε και τα οποία προφανώς δεν είχαν μεγάλη σχέση με την πραγματικότητα και με αυτό που πραγματικά είχε ανάγκη ο τόπος...

Έκανε τέσσερις μήνες να καταλάβει

Του πήρε τέσσερις κρίσιμους μήνες στην αρχή να καταλάβει πού πήγαινε το πράγμα και πως η κατάσταση δεν ήταν όπως του την παρουσίαζαν οι υπουργοί του ή το στενό του περιβάλλον. Κατάλαβε πραγματικά τι μας συμβαίνει (και του συμβαίνει) όταν πήγε εκείνο το χειμωνατικό Σαββατοκύριακο στο Νταβός, τον Ιανουάριο του '10. Του πήρε άλλους τέσσερις μήνες, ως το τέλος Απριλίου του ίδιου χρόνου για να καταλάβει ότι χωρίς διεθνή βοήθεια η χώρα θα έσκαγε στα χέρια του. Πάω στον πανικό υπέγραψε το Μνημόνιο, το οποίο υποτίθεται ότι είχαν διαπραγματευθεί οι υπουργοί του αλλά αποδείχθηκε ότι ούτε το είχαν ξεφυλλίσει. Αρχισε να το εφαρμόζει με τόσο βίαιο τρόπο που σάλταρε ο

ΑΠ/ΜΠ

Αποδείχτηκαν μοιραίοι

ΛΕΝΕ ΟΤΙ οι ηγέτες κρίνονται από το περιβάλλον τους. Από τους ανθρώπους που έχουν γύρω τους και τους οποίους συμβουλευούνται. Ο Γιώργος είχε μια μεγάλη ατυχία ως προς αυτό. Περιοιχίστηκε από ανθρώπους που ήταν κατώτεροι των περιστάσεων. Άνθρωποι με κοντόφθαλμη οπτική για τα πράγματα, με μέτριες ικανότητες, χωρίς όραμα για τη χώρα και κυρίως χωρίς λύσεις τις κρίσιμες ώρες. Ελάχιστες είναι οι εξαιρέσεις. Τι να λέμε τώρα. Πάρτε παράδειγμα το μοιραίο για τον ίδιο (που κόντεψε να γίνει μοιραίο και για τη χώρα) δημοψήφισμα: Ρέππας, Καστανίδης και Πετσάλνικος (μαζί στην φωτογραφία) τον έπεισαν ότι ήταν η κίνηση ματ. Και είδαμε όλοι πώς εξελίχθηκε. Τον παρέσυρε και τον ίδιο στο βυθό. Ε, αυτοί οι άνθρωποι ως την τελευταία ώρα επέμεναν να έχουν ρόλο και λόγο. Ο Καστανίδης είπε στο τελευταίο Υπουργικό Συμβούλιο ότι «είναι θέμα ηθικής τάξης στις επόμενες εκλογές να πάμε με αρχηγό τον Γιώργο Παπανδρέου»!!! Μα πού ζουν; Σε άλλη χώρα;

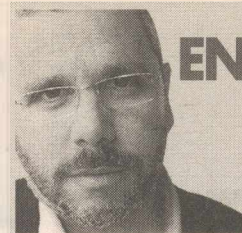
κόσμος. Μήνες ολόκληρους κοιτούσε αμέριμνος την κυβέρνηση να λειτουργεί σαν ασυντόνιστη ορχήστρα και δεν έκανε τίποτε να τη συνεφέρει. Και μόλις τον Ιούνιο του '11 έκανε την καλύτερη κυβέρνηση από τις τρεις που είχε συγκροτήσει αυτά τα δύο χρόνια. Αλλά ήταν πλέον αργά. Το πουλάκι είχε πετάξει οριστικά...

Καλός Πρωθυπουργός αλλά για άλλη χώρα!

Ηταν λοιπόν κακός Πρωθυπουργός ο Γιώργος; Όχι! Και το λέω χωρίς ενδοιασμό. Ηταν καλός Πρωθυπουργός αλλά για άλλη χώρα! Για καμιά Σουηδία, για καμιά Δανία, για καμιά Νορβηγία – για χώρες που έχουν λύσει τα βασικά τους προβλήματα, έχουν κρατικούς μηχανισμούς που λειτουργούν και έχουν λαούς με κουλτούρα νομοταγούς και πειθαρχημένου πολίτη. Ο Γιώργος νόμισε ότι με ωραία λόγια, με συγκεκριμένες απειλές, με αόριστες αναφορές και με διδακτικό ύφος θα πείσει τον Έλληνα να μη φοροδιαφεύγει, να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του, να σέβεται τους νόμους και να συμβάλλει στα δημόσια έσοδα, γιατί χωρίς αυτά δεν μπορεί να έχει απαιτήσεις για δωρεάν δημόσια υγεία, παιδεία, παροχές, ασφάλεια, δίκτυα κ.λπ. Απογοτεύθηκε, και το ξέρω. Πικράθηκε γιατί λειοδορήθηκε, απαξιώθηκε, ένιωθε πολλές φορές μόνος. Αλλά τι να κάνουμε; Αυτή είναι η πολιτική. Και ουδείς υποστήριξε ότι πρόκειται για παράδεισο ή για κοινωνία αγγέλων. Είχε παππού και πατέρα πολιτικό. Πρωθυπουργούς μάλιστα. Ήξερε. Δεν μπορεί να πει ότι δεν ήξερε. Μπήκε σ' αυτήν την περιπέτεια με τη θέλησή του. Και δεν χρειάζεται να σκέφτεται τα άσχημα, τα καλά να σκέφτεται.

Επιστρέφει ο στρατός των λαμόγιων

Υπάρχουν καλά στην περίπτωση του Γιώργου; Ε, πώς δεν υπάρχουν. Εβαλε πέντε πράγματα σε μια σειρά. Εγιναν τομές και αλλαγές που χρόνιζαν επί δεκαετίες. Πολλά από αυτά έθιξαν κατεστημένα συμφέροντα και λογικές που βασάνισαν τον τόπο για πολλές δεκαετίες, μη σου πω από τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους. Κάτι θα μείνει από αυτά, δεν μπορεί. Και ο επόμενος που θα έρθει δύσκολα θα μπορέσει να τα ανατρέψει. Και αν το επιχειρήσει, θα μας βρει όλους εμάς απέναντι. Αν δε είναι ο Αντώνης Σαμαράς που επέρχεται ως μελλοντικός πρωθυπουργός, ακολουθούμενος από τον στρατό των λαμόγιων που τόσο καλά γνωρίσαμε στα 5½ χρόνια της διακυβέρνησης Καραμανλή, ας είναι βέβαιος ότι από την πρώτη στιγμή απέναντι θα είμαστε. Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα δεν επιτρέπει άλλες λεηλασίες. Αρκετά έκαναν μέχρι τώρα όσοι πέρασαν από την εξουσία. Φτάνει!

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

Του Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Κηπουροί και θυρωροί

ΠΟΣΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ήταν να καταλάβεις ότι το δημοψήφισμα για τη νέα δανειακή σύμβαση θα τα τίναζε όλα στον αέρα; Όχι πολύ. Οι ευρωπαϊκές ηγεσίες, ο ξένος Τύπος και οι αγορές τό'πιασαν στον αέρα από τη Δευτέρα το βράδυ. Το δημοψήφισμα άλλαξε το προφίλ του Γιώργου Παπανδρέου μέσα σε μια νύχτα. Μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2011 ο Παπανδρέου εθεωρείτο ο πιο σοβαρός από τους ενεργούς Έλληνες πολιτικούς. Μετά τις 31 Οκτωβρίου ο Γιώργος έγινε παράγων αστάθειας. Την Πέμπτη η φήμη ότι παρατείνεται άμεσα ανέβασε το ευρώ για λίγες ώρες. Όταν αυτή δεν επιβεβαιώθηκε το ευρώ ξαναέπεσε.

ΑΥΤΟΝΟΗΤΟ λοιπόν; Όχι αν είσαι μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου. Την Τρίτη το βράδυ – είκοσι τέσσερις ώρες μετά το πλήρες ξεδίπλωμα των αρνητικών συνεπειών του δημοψηφίσματος – τρεις, τέσσερις, πέντε υπουργοί είχαν πάρει προσεκτική απόσταση από την επιλογή του Γιώργου Παπανδρέου. Τους ξέρουμε: Ανδρέας Λοβέρδος, Άννα Διαμαντοπούλου, Γιάννης Ραγκούσης, Κώστας Σκανδαλίδης και ο Ηλίας Μόσιαλος, που το πλήρωσε με άτυπη παύση του από κυβερνητικούς εκπροσώπους. Οι υπόλοιποι δεν έβρισκαν λόγια να επαινέσουν την πρωτοβουλία. Εκτός από κηπουρούς, η κυβέρνηση βρέθηκε με θυρωρούς, υπηρέτες και άλλο βοηθητικό προσωπικό.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΘΗΚΕ δηλαδή, άλλη μία φορά, ότι ο Γιώργος Παπανδρέου δεν ήταν πρώτος μεταξύ ίσων όπως είναι ο πρωθυπουργός σε μια κοινοβουλευτική δημοκρατία. Είναι κληρονόμος ενός κόμματος που βασίστηκε στη λατρεία του ηγέτη και ιδρυτή. Μιλάμε δηλαδή για μια δημοκρατία με όρους Λατινικής Αμερικής και ημιμοναρχικά χαρακτηριστικά. Ποιος είχε το σθένος να κοιτάξει τον Πρωθυπουργό στα μάτια, να του εξηγήσει ότι η επιλογή του δημοψηφίσματος είναι εσφαλμένη και βάζει σε κίνδυνο όχι μόνο τη συμφωνία της 27ης Οκτωβρίου αλλά και το ευρωπαϊκό κεκτημένο της χώρας; Ποιος είχε την επιχειρηματολογία να του εξηγήσει ότι ο Πρωθυπουργός δεν μπορεί να λειτουργεί ως απόλυτος άρχων εκτός δημοκρατικού πλαισίου;

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ της Τρίτης ήταν η προτελευταία πράξη της παράξενης φάσης της ελληνικής πολιτικής που ονομάζεται Δημοκρατία των Γόνων. Αρχισε με την άνοδο του Κώστα Καραμανλή το 1997 στην ηγεσία της ΝΔ. Και εκείνος όπως και ο Παπανδρέου είχε εξ αίματος επενοχή έναντι των συνολικών του στην πολιτική, όπως είχε και τη συνδρομή όλων εκείνων που ήταν πρόθυμοι να υπηρετήσουν το όνομά του. Όλα αυτά δεν είναι άσχετα με τη διетία σήψης που οδήγησε σε κακό φινάλε τον Καραμανλή το 2009. Όπως δεν είναι άσχετα και με τα γεγονότα της περασμένης εβδομάδας. Ηταν στις Κάννες που οι Ευρωπαίοι έδωσαν πίσω στον Παπανδρέου το δημοψήφισμα που άλλαξε χρόνο και περιεχόμενο. Ηταν μια αποσκευή που ο Πρωθυπουργός δεν παρέλαβε στην Αθήνα, αφήνοντας τον χειρισμό στον Ευάγγελο Βενιζέλο.

ΘΑ ΞΑΝΑΒΡΟΥΜΕ τον χαμένο δρόμο προς τον πραγματικό κοινοβουλευτισμό; Το πρώτο τεστ είναι η συναίνεση.

Του ΒΑΣΙΛΗ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

λήμματα

ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ. Τόσοι είναι οι γίγαντες της Γης τελικά. Όσοι νόμιζαν ότι ήταν είκοσι (G20) λογάριζαν χωρίς τον Καραγκιόζη. Όπως και χωρίς τα αισθήματα ενοχής των Είκοσι απέναντι στο αθάνατο ελληνικό Εικοσιένα. Η πρόσκληση του έλληνα Πρωθυπουργού στη Σύνοδο των Καννών βάζει τα πράγματα στη θέση τους. Όσοι ισχυρίζονται ότι τον κάλεσαν εκεί για να τον μαλώσουν δεν ξέρουν τι τους γίνεται. Κίνητρό τους ήταν ο θαυμασμός και η μεταμέλεια. Θαυμασμός για τον Δαβίδ του παρόντος διεθνούς συστήματος που συμβαίνει να εκπροσωπεί τον Γολιάθ του παγκόσμιου πολιτισμού και της ιστορίας της ανθρωπότητας. Μεταμέλεια, γιατί επί τόσον καιρό τον είχαν αγνοήσει με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν να πάθουν μεγάλη ζημιά. Κοντολογίς, ζούμε αυτές τις μέρες μια μεγάλη ιστορική επανόρθωση που χαράζει νέες προοπτικές για το μέλλον του πλανήτη. Μόνο μικρόψυχοι και κακόπιστοι θα απαιτούσαν να γίνει αντικείμενο ενός άλλου δημοψηφίσματος η αναγνώριση αυτής της πραγματικότητας που, για κάθε καλοπροαίρετο άνθρωπο, βγάζει μάτια.

πορτοκαλιές. Υπάρχουν ως γνωστόν κι αλλού, χωρίς αυτό να τις εμποδίζει να κάνουν πορτοκάλια. «Δύση κακούργα, μας ξεγέλασες και μας έκανες τσιράκια σου ενώ μας πουλούσες απελευθερώσεις, φρουφρού κι αρώματα; Ευρώπη, μας το έπαιζες συνέταιρος και τώρα μας ξεφτιλίζεις και μας φτύνεις; Ε, λοιπόν, γεια χαρά! Παίρνω την κυριαρχία μου, τα αυθαίρετά

μου, τα φακελάκια, τις μίζες, την αντιπαροχή μου, τα μάρμαρα, τον ήλιο και τον Μάκη μου (ένας είναι ο Μάκης!), φορώ το καπελάκι μου στραβά και τρέχω στον Τσιν, τον Λεβ, τον Σατγιαζίτ και τον Πελέ! Τρέχω στους BRIC, όπως τους λες εσύ, στα Μπρίκια, όπως τους λέω εγώ, σπεύδω στη Βραζιλία, τη Ρωσία, την Ινδία και την Κίνα, αμάν πια! Αυτοί με θέλουν, αφενός, δεν με σνομπάρουν, αφετέρου, και είναι οι ανερχόμενες δυνάμεις, αφετέρου. Ενώ εσύ βουλιάζεις μες στα σκα...ά της παρακμής σου. Δύση, πούλησες τη μάνα σου, πάρ' το χαμπάρι! Ου, να χαθείς, βρώμα, στο πυρ το εξώτερον!» (Απόσπασμα από παραλήρημα θαμνώνος ελληνικού καφεنعίου επί τω αγγέλματι απλώς του δημοψηφίσματος. Αν σοβαρέψουν (;) τα πράγματα, αναμένεται να πάρει τη μορφή πολιτικής επιχειρηματολογίας).

φτωχός. Πλην τίμιος. Αυτός ο συνδυασμός καθιστούσε ανεκτό ένα καθεστώς διαβίωσης που για τον τρίτο, τον «αντικειμενικό» ή «επισημονικό» παρατηρητή, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί τουλάχιστον προβληματικό, για να μην πούμε αβίωτο. Υπό μία έννοια η τιμιότητα μπορεί να θεωρηθεί το θετικό, ναρκισσιστικό αντίβαρο της φτώχειας. Τι άλλο μπορεί να σημαίνει η έκφραση «εγώ έχω το κούτελό μου καθαρό»; Το πρόβλημα με τον φτωχό αρχίζει όταν ο ίδιος έχει λόγους να αμφιβάλει για την τιμιότητά του, όταν αρχίζει να νιώθει «φτωχός και άτιμος». Ο κλονισμός αυτός συνεπάγεται υπονόμηση του αιτήματος της αναγνώρισης, και είναι φυσικό: οι

άλλοι μας αναγνωρίζουν στη βάση της δικής μας αυτοαναγνώρισης. Κι έτσι, τελικά, προκύπτει η εικόνα μας ως φτωχών και φουκαράδων.

ψυχοπολιτική. Στη Σύνοδο των G21 στις Κάννες ο έλληνας Πρωθυπουργός έθεσε στους ομολόγους του το ζήτημα του ψυχοδραματικού στοιχείου στην πολιτική, όπως το βίωσε ο ίδιος και η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ τα δύο τελευταία χρόνια. Επισήμανε ότι, αν δεν νικηθούν οι αγορές και δεν φορολογηθούν οι χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, πολιτικοί θα πρέπει να γίνονται μόνο οι ψυχίατροι, οι βουδιστές και οι πιστοί της γιόγκα. Παραδοσιακές μέθοδοι, όπως το τζόγκινγκ, το κανό και το Λεξοτανίλ, δεν επαρκούν για να ξεορκίσουν το θηρίο. «Ο άλλος δρόμος θα ήταν να χορηγηθεί υπνωτικό ισοβίου ισχύος στις κοινωνίες μας, κάτι που μάλλον δεν γίνεται», συμπλήρωσε. Οι Είκοσι έλαβαν πολύ σοβαρά υπόψη την τοποθέτηση του Εικοστού Πρώτου συναδέλφου τους και δεσμεύτηκαν να συμπεριλάβουν το θέμα στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνόδου των G21 που θα πραγματοποιηθεί στην Επίδαυρο προς τιμήν του νέου μέλους της παρέας και θα συνδυαστεί με ένα Παγκόσμιο Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος και Σύγχρονου Ψυχοδράματος. Ο έλληνας Πρωθυπουργός δεσμεύτηκε, από την πλευρά του, να μη θέσει την απόφαση αυτή υπό την έγκριση δημοψηφίσματος μόλις επιστρέψει στην Ελλάδα αλλά έγκυρες πληροφορίες αναφέρουν ότι μάλλον δεν έπεισε κανέναν.

Του ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΟΡΘΟΔΟΞΑ

Τα δάκρυα του βουλευτή

Πόσο πια προσωπικό κόστος μπορεί να καταβάλει ένας υπουργός ή έστω ο απλός βουλευτής του για να μας σώσει; Πόσο πόνο ψυχής μπορεί να αντέξει για να σταθεί όρθιος μες στη φουρτούνα; Ώς πού μπορεί να διακινδυνεύσει τις οικογενειακές του σχέσεις, την ηρεμία του, το ελάχιστο ανέφελο Σαββατοκύριακο που δικαιούται ο κάθε άνθρωπος, απλός ή μη;

Διότι, αγαπτέ, με όλη αυτή τη φασαρία που κάνουμε όλοι μας, με όλες αυτές τις κουβέντες για τα ευρώ και την Ευρώπη τους, με όλους αυτούς τους άνεργους και τους λοιπούς πτωχευμένους κινδυνεύει να περάσει απαρατήρητο το δράμα που εκτυλίσσεται στα παρασκήνια. Οι άνθρωποι, ευτυχώς, κάθε τόσο έχουν το θάρρος να μας υπενθυμίζουν το προσωπικό τους δράμα. Οφείλουμε να τους συμπαρασταθούμε.

Πώς να μείνεις ασυγκίνητος όταν ολόκληρος Πρωθυπουργός σου μιλάει για το προσωπικό κόστος που έχει καταβάλει όλους αυτούς τους μήνες; Πώς να μη νιώσεις έναν κόμπο να σου ανεβαίνει στον λαιμό όταν ο αντιπρόεδρος και υπουργός των Οικονομικών αποκαλύπτει τον «πόνο ψυχής» που νιώθει κάθε φορά που μας σώζει; Αλήθεια, τι κάνει η οικογένειά του υπουργού Προστασίας του Πολίτη; Ελπίζω να μην του την πείραξε κανείς, διότι άκουσα πως κυκλοφορούν πολλοί κακοί ανάμεσά μας. Ώς πότε θα αφήνουμε τη Μάρθα Βούρτση της δημοκρατίας μας να δακρύζει και εμείς να την παρακολουθούμε ψυχοί, ανάληπτοι και ασυγκίνητοι; Πώς είναι δυνατόν να μην εξεγειρέται κανείς μπροστά στην ανθρωπιστική τραγωδία που ταλαιπωρεί την ψυχική υγεία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ;

Θα μου πείτε, όλα έχουν την εξήγησή τους. Τόσα χρόνια, δεκαετίες τώρα, στους καιρούς της εθνικής ανάτασης οι πολιτικοί μας το μόνο κόστος που αναγνώριζαν, το μόνο που ήξεραν να υπολογίζουν ήταν το πολιτικό κόστος. Ήταν πρώτης τάξεως λογιστές στον τομέα. Και με τις υπόλοιπες κοστολογήσεις τα πήγαιναν μια χαρά διότι απλώς δεν τις υπολόγιζαν. Ομως, οραματιστές όπως είναι, άνθρωποι που βλέπουν μακριά και θέλουν να μας οδηγήσουν κι εμάς μακριά, όσο πιο μακριά γίνεται και ακόμη βαθύτερα, ψάχνοντας στο κοστούμι της ψυχούλας τους βγάζουν από το εσωτερικό τσεπάκι το μπλιετάκι της προσωπικής θυσίας.

Κατ' άλλους αυτό δεν είναι καθόλου σωστό. Ορισμένοι δε το θεωρούν ως και ανήθικο. Θέλω να πω, όταν έχεις χάσεις τη δουλειά σου και βλέπεις στην τηλεόραση τον άλλον, από το βήμα της Βουλής, να σου μιλάει για το προσωπικό του κόστος σου έρχεται να φας την τηλεόραση. Άλλοι πάλι, ψυχραιμότεροι παρατηρητές των ηθών της πανάρχαιας φυλής μας, κρίνουν πως οι άνθρωποι στους καιρούς της κρίσης απλώς θέλουν να μιλήσουν απευθείας στην καρδιά μας. Έτσι, για να καταλάβουμε και εμείς τι εννοούσαν τόσα χρόνια όταν μιλούσαν για πολιτικό κόστος. Είναι θέμα δημοκρατικής παιδείας, που λένε.

ΟΡΘΟΔΟΞΑ

Του ΘΑΝΑΣΗ ΧΕΙΜΩΝΑ

Ο λαός και οι πολιτικοί του

Μου προξένισε τρομακτική εντύπωση η αντίδραση του απλού κόσμου μόλις «έσκασε» η είδηση (στην αρχική της μορφή) ότι ο Πρωθυπουργός προτίθεται να προκηρύξει δημοψήφισμα – αυτή η πρόταση που κίνησε με ιλιγγιώδεις ρυθμούς τις εξελίξεις. Αν εξαιρέσουμε κάποιους πωρωμένους πασόκους και ελάχιστους σίγουρους για τον εαυτό τους αντιμνημονιακούς, η πλειονότητα του ελληνικού λαού εξέφρασε τον αποτροπιασμό της (που λένε και στα ΜΜΕ) απέναντι στην πιθανότητα να αποφασίσει αυτή για το τι θα κάνου-

με με αυτό το καταραμένο Μνημόνιο και το σόι του. Και καλά αυτοί που θα ψήφιζαν «Ναι». Πες ότι πανικοβλήθηκαν. Έχει μια λογική να μην εμπιστεύεσαι πολίτες που ενημερώνονται σχεδόν αποκλειστικά από μπλογκ της πλάκας... Εκείνοι που ήταν με το «Οχι» όμως; Αυτοί δεν μας έλεγαν τόσους μήνες πως αποτελούν το 99% του ελληνικού λαού; Δεν αποτελούσε το δημοψήφισμα αίτημα των «Αγανακτισμένων»; Ακόμα και τα όμορφα ευτράπελα που ζήσαμε την 28η Οκτωβρίου, λόγω του ΔΝΤ δεν υποτίθεται πως έγιναν; Στο κά-

τω κάτω, μια ζωή δεν ακούμε για τον Υπέροχο Κυρίαρχο Περήφανο Ελληνικό Λαό που αντιστέκεται; Είναι δυνατόν ένας τόσο σούπερ ντούπερ λαός να μη διαθέτει σωστή κρίση; Μήπως λοιπόν ένα (μικρό ή μεγάλο) κομμάτι του ελληνικού λαού είναι πρώτο στα γιαούρτια και στα φάσκελα αλλά όταν πρέπει να πάρει μια κανονική απόφαση λακίζει; Μήπως οι πολιτικοί είναι μεν «αλήτες», «προδότες», «πουλημένοι» και «δωσίλογοι» αλλά τελικά πολύ χρήσιμοι για να βγάλουν αυτοί το φίδι από την τρύπα;

Ένα σκαλί πριν από το βάραθρο

Χρειάζεται εθνικό σχέδιο που να ενσωματώνει και να υπερβαίνει τη συμφωνία της 27ης Οκτωβρίου

ΤΟΥ
ΓΙΑΝΝΗ
ΒΟΥΛΓΑΡΗ

“

Την έξοδο από το ευρώ, αν, ο μη γένοιτο, συμβεί, δεν θα την επιβάλουν οι «ξένοι», αλλά θα την προκαλέσουν χωρίς να το έχουν επιλέξει συνειδητά οι Έλληνες. Θα είναι η κατάληξη της παρατεταμένης και αυτοτροφοδοτούμενης απόκλισης της Ελλάδας από τους κανόνες και τις πρακτικές της ευρωζώνης. Οι συνέπειες θα είναι δραματικές. Θεωρητικά και αφηρημένα, μπορούμε να συζητάμε με οικονομικά επιχειρήματα τα υπέρ και τα κατά που θα έχει η χώρα με το ευρώ ή τη δραχμή, αν δηλαδή συμμετέχει σε μια ευρύτερη νομισματική ένωση ή αν έχει εθνικό νόμισμα. Στις συγκεκριμένες όμως ιστορικές συνθήκες, η έξοδος από το ευρώ θα σημαίνει και έξοδο από τον κύκλο των αναπτυσσόμενων χωρών. Για την επόμενη ιστορική φάση τουλάχιστον. Στη μεθεπόμενη, η Ελλάδα μπορεί ίσως να ξαναγεννηθεί και πάλι από τις στάχτες της, «να ξανατραβήξει προς τη δόξα», αλλά θα έχει ζήσει μια εθνική και πολιτισμική καταστροφή. Για μεγάλο και απροσδιόριστο διάστημα θα είναι η Ελλάδα των ολιγαρχών, των συμμοριών, της κατοχικής δραχμής και της απότομης πτώχευσης της μεγάλης πλειονότητας της κοινωνίας. Κράτος-παρίας στην ανήσυχη γεωπολιτική των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής.

Το κομματικό σύστημα και οι πολιτικές ηγεσίες αναζητούν τον δρόμο προς το προφανές: τη συγκρότηση μεταβατικής κυβέρνησης που θα φροντίσει τη συναινετική επικύρωση της συμφωνίας της 27ης Οκτωβρίου και μετά θα κάνει εκλογές. Όπως έγινε φανερό, η ελληνική κρίση έχει φτάσει πλέον στον πυρήνα της. Ο κίνδυνος εξόδου από το ευρώ γίνεται πλέον απτός. Οι ευρωπαίοι εταίροι το έκαναν σαφές: «Εμείς σας θέλουμε, αλλά πρέπει να θέλετε και εσείς». Η Ελλάδα αντιμετωπίζεται όλο και περισσότερο σαν μόλυνση από την οποία πρέπει να προστατευτεί το ευρώ, παρά σαν αναγκαίος εταίρος που πρέπει πάση θυσία να διασωθεί για να μην καταστραφεί το κοινό νόμισμα. Και η αυτοπροστασία του ευρώ από την αλλοπρόσκληση Ελλάδα ασφαλώς θα οργανωθεί συστηματικά και εσπευσμένα από τους ευρωπαίους αρμόδιους. Έχουν άλλωστε μεγαλύτερες σκοτούρες με την αναδυόμενη «ιταλική απειλή».

Όμως, την έξοδο από το ευρώ, αν, ο μη γένοιτο, συμβεί, δεν θα την επιβάλουν οι «ξένοι», αλλά θα την προκαλέσουν χωρίς να το έχουν επιλέξει συνειδητά οι Έλληνες. Θα είναι η κατάληξη της παρατεταμένης και αυτοτροφοδοτούμενης απόκλισης της Ελλάδας από τους κανόνες και τις πρακτικές της ευρωζώνης. Οι συνέπειες θα είναι δραματικές.

Θεωρητικά και αφηρημένα, μπορούμε να συζητάμε με οικονομικά επιχειρήματα τα υπέρ και τα κατά που θα έχει η χώρα με το ευρώ ή τη δραχμή, αν δηλαδή συμμετέχει σε μια ευρύτερη νομισματική ένωση ή αν έχει εθνικό νόμισμα. Στις συγκεκριμένες όμως ιστορικές συνθήκες, η έξοδος από το ευρώ θα σημαίνει και έξοδο από τον κύκλο των αναπτυσσόμενων χωρών. Για την επόμενη ιστορική φάση τουλάχιστον. Στη μεθεπόμενη, η Ελλάδα μπορεί ίσως να ξαναγεννηθεί και πάλι από τις στάχτες της, «να ξανατραβήξει προς τη δόξα», αλλά θα έχει ζήσει μια εθνική και πολιτισμική καταστροφή. Για μεγάλο και απροσδιόριστο διάστημα θα είναι η Ελλάδα των ολιγαρχών, των συμμοριών, της κατοχικής δραχμής και της απότομης πτώχευσης της μεγάλης πλειονότητας της κοινωνίας. Κράτος-παρίας στην ανήσυχη γεωπολιτική των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής.

Αρκετοί από το πολιτικό προσωπικό της χώρας, εκτός των κομμάτων της παραδοσιακής Αριστεράς, έδειξαν ότι έχουν συνείδηση της σκοτεινής προοπτικής. Τα πολιτικά ανακλαστικά ενεργοποιήθηκαν, η πολιτική ήρθε σε πρώτο πλάνο, κάποιοι πολιτικοί μίλησαν με τη δική τους γλώσσα και όχι με τα κλισέ του ρόλου τους, δημοσιογράφοι έδειξαν να συναισθάνονται την κρισιμότητα των στιγμών, και οι πολίτες ανήσυχοι διαισθάνθηκαν το χάος. Είναι ίσως το πιο ενθαρρυντικό στοιχείο μέσα στην πρόσφατη δραματική εξέλιξη. Σαν την κρίσιμη στιγμή η χώρα, και πάντως η ηγεσία της, να «ξαναθυμάται» ότι η θέληση της Ελλάδας «να είναι Ευρώπη» αποτέλεσε στο μεγαλύτερο μέρος της νεότερης Ιστορίας μας, πρόταγμα ελευθερίας, δημοκρατίας και εκσυγχρονισμού. Χωρίς αυτό, η τάση της ελληνικής κοινωνίας προς τη στασιμότητα και την εσωστρέφεια θα ήταν πολύ εντονότερη.

Η εγγρήγορη μεγάλου μέρους του πολιτικού προσωπικού στην ύστατη στιγμή δεν αρκεί όμως για να αντιστρέψει τη δυναμική απόκλισης της Ελλάδας από το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Για να είμαστε μάλιστα ακριβείς, ούτε η αναβάθμιση του πολιτικού-κομματικού συστήματος αρκεί. Είναι αλήθεια ότι αυτό έχει τις βαρύτερες ευθύνες για τη χρεοκοπία της χώρας, όμως η κρίση τροφοδοτήθηκε από πολλές πηγές. Προέκυψε από αρνητικές αλληλεπιδράσεις του παραγωγικού μοντέλου, του πολιτικού συστήματος και των κυρίαρχων αξιών και νοοτροπιών όπως εξελίχθηκαν στη διάρκεια της μεταπολίτευσης.

Και στα τρία αυτά πεδία αναπτύχθηκαν ομοειδείς και ομόρροπες αρνητικές συμπεριφορές κατά μήκος της καταστροφικής αλυσίδας: πελατειακή δοσοληψία - συντεχνιασμός - αμοραλ οικογενειοκρατισμός - κτητικός ατομισμός - ιδιωτική ιδιοποίηση των δημόσιων αγαθών - εθνικισμός σαν ιδεολογία συγκάλυψης αυτής της παθογένειας. Η αλυσίδα αποτελεί χαρακτηριστικό μακράς διάρκειας της ελληνικής κοινωνίας. Εξηγεί το συνεχές παιχνίδι σύγκλισης-απόκλισης από το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι μέσα στην Ιστορία μας. Δείχνει τα εμπόδια που πρέπει να υπερβεί μια εμπνευσμένη πολιτική ηγεσία για να μπορέσει να αναβαθμίσει τη χώρα, καθώς οι ιστορικές αδράνειες είναι πανίσχυρες και τα άλματα που αλλάζουν την τροχιά της χώρας δύσκολα.

Δεν περιμένουμε λοιπόν ούτε θαύματα ούτε μαγικές λύσεις από τις πολιτικές ηγεσίες. Ελπίζουμε όμως ότι μετά το πρόσφατο σοκ (και τα επόμενα που ασφαλώς θα ακολουθήσουν) η κοινωνία θα κατανοήσει καλύτερα την πραγματικότητα. Οτι το παραμύθι, η παραμυθία και η υπεκφυγή με δημαγωγικές

επαγγελίες θα γίνονται λιγότερο πιστευτές. Οτι θα κερδίζουν έδαφος η συστηματική προσπάθεια, η πολιτική συνεννόηση, η συνείδηση ότι έχουμε μπροστά μας μια μακρά περίοδο περιοριστικής πολιτικής, η μεταφορά πόρων από την κατανάλωση στις επενδύσεις, η δικαιότερη κατανομή των θυσιών. Για να εξελιχθούν αυτές οι αλλαγές χρειάζεται οι πολιτικές δυνάμεις να κάνουν τρεις θεμελιακές επιλογές.

Πρώτη, να διαφυλάξουν την «ευρωπαϊκή προοπτική» που ως τώρα προσανατόλισε την κοινωνία αποκρούοντας κάθε προσπάθεια απονομιμοποίησής της.

Δεύτερη, να προασπίσουν τη δημοκρατική κοινότητα που βαθμιαία κατακτήθηκε στη μεταπολίτευση. Είναι προφανές ότι η εξαχρέωση των κοινωνικών συμπεριφορών, η διάχυση της ανιμίας, η εμφάνιση μαχητικών πόλων κίνησης και μαύρου φασισμού δηλητηριάζουν σταθερά το δημοκρατικό κεκτημένο της μεταπολίτευσης.

Τρίτη, να διαμορφώσουν ένα μακροπρόθεσμο εθνικό σχέδιο αλλαγής της χώρας που να ενσωματώνει αλλά και να υπερβαίνει τη συμφωνία της 27ης Οκτωβρίου, έτσι ώστε να μπορούμε να επαναδιαπραγματευόμαστε κατά καιρούς τις αστοχίες του εκάστοτε «Μνημονίου» ως ισότιμοι εταίροι, σε κλίμα συνεργασίας και όχι αλυσιτελών τακτικισμών.

Η προσπάθεια αυτή (αν, εννοείται, αποφύγουμε την άτακτη χρεοκοπία και την επιστροφή στη δραχμή) θα είναι μακροχρόνια, θα εκδιπλωθεί σε βάθος δεκαετίας και στη διαρκεία της θα «καούν» διάφορες κυβερνήσεις. Σίγουρα πάντως η επόμενη, καθώς ο πολιτικός χρόνος κυλά πλέον ταχύτατα. Αυτό θα πρέπει να καθοδηγήσει το ΠΑΣΟΚ, το οποίο σήμερα αισθα-

νεται θύμα πολιτικής αδικίας. Εν μέρει δικαίως. Χρεώνεται την αποτυχία διαχείρισης μιας κρίσης πρωτόγνωρων διαστάσεων, για την οποία μεγάλο μερτικό ευθύνης έφερε η καραμανλική διακυβέρνηση. Υποχρεώθηκε να την αντιμετωπίσει μόνο, υφιστάμενο την ωμή δημαγωγία της ΝΔ και της παραδοσιακής αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ, λιγότερο το ΚΚΕ). Η Κοινοβουλευτική του Ομάδα έδειξε ένα υψηλό αισθημα εθνικής ευθύνης παρά την τρομοκρατία που της άσκησαν οι διάφοροι αλήτες. Από την άλλη, ο κ. Σαμαράς θα αναδειχθεί προφανώς σε κυρίαρχο του παιχνιδιού μετά τις εκλογές που προσεχώς θα γίνουν. Εν μέρει αδικώς. Εκμεταλλεύτηκε τη γρήγορη φθορά της κυβέρνησης προβάλλοντας έναν ανεύθυνο δημαγωγικό λόγο τον οποίο θα πληρώσει σύντομα ως κυβέρνηση, γιατί θα κληθεί να εφαρμόσει την ίδια πολιτική. Μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης δεν τον εμπιστεύεται καθώς τον θεωρεί ικανό να επιλέξει τη δραχμή ή να κάνει ένα «θερμό επεισόδιο» με τους γείτονες, αν αυτά εξυπηρετούν την εξουσία του. Εξάλλου, το προσωπικό που τον περιβάλλει, πλην εξαιρέσεων, είναι προδήλως ανεπαρκές, ενώ η φιλοευρωπαϊκή εκσυγχρονιστική ΝΔ έχει ασήμαντη εκπροσώπηση.

Μακάρι η επίγνωση των δυσκολιών της κατάστασης και των αδυναμιών των πρωταγωνιστών που θα τη διαχειριστούν να αλλάξει το πολιτικό κλίμα την προσεχή περίοδο. Διαφορετικά σύντομα θα βρεθούμε και πάλι στα βαθιά. Αυτή τη φορά χωρίς σωσίβιο.

Ο Γιάννης Βούλγαρης είναι καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ετοιμος να αποσυρθεί από την Πρωθυπουργία εμφανίστηκε χθες ο Γιώργος Παπανδρέου μετά το πράσινο φως που άναψε η ψήφος εμπιστοσύνης με 153 «ναι»

Υστατη προσπάθεια για συναίνεση

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ -
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΑΘΑΣ

Υστατη προσπάθεια για τον σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας ξεκινάει σήμερα ο Γιώργος Παπανδρέου – ο οποίος εμφανίστηκε χθες έτοιμος να αποσυρθεί από την πρωθυπουργία – μετά το πράσινο φως που άναψε η έγκριση της ψήφου εμπιστοσύνης από 153 βουλευτικά «ναι».

Ωστόσο, πριν καν υπάρξει η οποιαδήποτε επίσημη συζήτηση μεταξύ των κομμάτων, η προσπάθεια φαίνεται να πέφτει στο κενό. Πλην του ΛΑΟΣ, που συζητάει την πρόταση συνεργασίας – και ως έναν βαθμό και της Δημοκρατικής Συμμαχίας η οποία υπό προϋποθέσεις θα μπορούσε δυνητικά να μετάρσει –, τα υπόλοιπα κόμματα απέρριψαν την πρόταση του Πρωθυπουργού. Τώρα όλα επαφίενται στις προσπάθειες που θα καταβάλει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προκειμένου να υπάρξει σύγκλιση των πολιτικών δυνάμεων της χώρας.

Σήμερα στις 12 το μεσημέρι θα υπάρξει συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου, ο οποίος θα του κοινολογήσει τις αποφάσεις του, όπως τουλάχιστον τις ανακοίνωσε χθες το βράδυ στη Βουλή, σε μια έντονα φορτισμένη συναισθηματικά ομιλία, η οποία έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην υπερψήφιση της κυβέρνησης: ■ κυβέρνηση ορισμένου χρόνου, όχι πέραν του δμήνου, η οποία θα διεκπεραιώσει την ψήφιση της νέας δανειακής σύμβασης και των νόμων που τη συνοδεύουν

■ Πρωθυπουργός πρόσωπο κοινής αποδοχής των κομμάτων που θα μετάρσουν στο κυβερνητικό σχήμα και όχι ο ίδιος, ο οποίος δήλωσε ότι είναι διατεθειμένος να αποχωρήσει από την πρωθυπουργία γιατί αυτό επιβάλλει το πατριωτικό καθήκον ■ κυβέρνηση πολιτικών προσώπων και όχι τεχνοκρατών.

Η πρόταση που απορρίφθηκε χωρίς συζήτηση από τον πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας Αντώνη Σαμαρά (ο οποίος εξακολουθεί να απαιτεί άμεση προσφυγή στις κάλπες) θα είναι η κυρίαρχη στο τραπέζι των συζητήσεων υπό τον Κάρολο Παπούλια, που θα ακολουθήσουν τις επόμενες ημέρες. Αλλά είναι εξαιρετικά δύσκολο να καμφθεί η άρνηση, κυρίως της Νέας Δημοκρατίας – για τα κόμματα της Αριστεράς δεν γεννάται ζήτημα,

καθώς ΚΚΕ, ΣΥΡΙΖΑ και Δημοκρατική Αριστερά απέρριψαν κάθε συζήτηση για συμμετοχή σε κυβέρνηση συνεργασίας αμέσως μετά τη διατύπωση της πρότασης και απαίτησαν επίσης πρόωρες εκλογές.

Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ. Στην περίπτωση που αποτύχει η προσπάθεια σχηματισμού κυβέρνησης ευρύτερης αποδοχής, η υπερψήφιση της κυβέρνησης από 153 βουλευτές (στην υπάρχουσα δύναμη του κυβερνώντος κόμματος προστέθηκε και η Λούκα Κατσέλη, η οποία και επανεντάχθηκε αμέσως στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ) αυτομάτως σημαίνει ότι θα παραμείνει Πρωθυπουργός ο Γιώργος Παπανδρέου. Πιθανότατα δε με το ίδιο υπουργικό σχήμα, εκτός κι αν επιλέξει να προχωρήσει σε ορισμένες αλλαγές προκειμένου να διορθώσει ορισμένα προβλήματα που έχουν ανακύψει από τον σχηματισμό της κυβέρνησης τον Ιούνιο του 2011.

Πάντως, το επικρατέστερο σενάριο που διακινήθηκε απο νωρίς χθες το απογευμα στους διαδρόμους της Βουλής, ήθελε:

■ κυβέρνηση ευρύτερης αποδοχής με την συμμετοχή των μικρότερων κομμάτων της αντιπολίτευσης ΛΑ-ΟΣ, Δημοκρατική Συμμαχία και Δημοκρατική Αριστερά, και Πρωθυπουργό τον Ευάγγελο Βενιζέλο. Η κυβέρνηση θα είχε προσδιορισμένο βίο 6

μηνών, όσο απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των διαδικασιών για την εφαρμογή της νέας δανειακής σύμβασης και στη συνέχεια θα οδηγούσε τη χώρα σε εκλογές.

Το πρώτο ρήγμα σε αυτό το σενάριο σημειώθηκε όταν ο Πρόεδρος της Δημοκρατικής Αριστεράς κατέστησε σαφές ότι το κόμμα του δεν μετέχει στις διαδικασίες συγκρότησης μιας τέτοιας κυβέρνησης, και μάλιστα με την επισημάνση «δεν του έγινε η παραμικρή πρόταση». Μια παραλλαγή του συγκεκριμένου σεναρίου ήθελε Πρωθυπουργό κοινής αποδοχής τον ίδιο τον κ. Κουβέλη, πράγμα που εγκαίρως διαψεύστηκε.

ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ. Εγινε γνωστό ότι οι πιθανότητες συγκρότησης κυβέρνησης συνεργασίας ΠΑΣΟΚ - ΛΑΟΣ - Δημοκρατικής Συμμαχίας προέκυψε ως ενδεχόμενο όταν από τις πρώτες βολιδοσκοπήσεις προς τη Νέα Δημοκρατία προέκυψε πλήρης αδιέξοδος, καθώς το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης επέμενε στην αποδοχή δυο βασικών όρων:

1. στη συγκρότηση μεταβατικής κυβέρνησης τεχνοκρατών υπό Πρωθυπουργό μη πολιτικό πρόσωπο, μόνο και μόνο για να ψηφιστεί η δανειακή σύμβαση και να διεκπεραιωθούν τα απολύτως απαραίτητα μέχρι τη διεξαγωγή εκλογών

2. προσδιορισμό ημερομηνίας πρόωγων εκλογών μέσα σε 6 εβδομάδες.

Κατά τις βολιδοσκοπήσεις αυτές, από κυβερνητικής πλευράς επισημάνθηκε στην αξιωματική αντιπολίτευση ότι είναι ανέφικτο να πραγματοποιηθούν εκλογές σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα γιατί αυτό θα υπονόμει το σχεδιασμό για την εκταμίευση της 6ης και της 7ης δόσης του προηγούμενου δανείου και παράλληλα θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο την ψήφιση και εφαρμογή της νέας δανειακής σύμβασης. Το μόνο που επιτεύχθηκε κατά την διάρκεια αυτής της άτυπης διαπραγματεύσεως ήταν να δεσμευθεί η Νέα Δημοκρατία ότι θα υπερψηφίσει τη νέα δανειακή σύμβαση, αλλά υπό τον όρο ότι η κυβέρνηση δεν θα απαιτήσει αμεσηγήν πλειοψηφία 3/5 (180 εδρών), πράγμα που έγινε δεκτό από πλευράς ΠΑΣΟΚ.

Η διαπίστωση του πλήρους αδιεξόδου ήταν που οδήγησε στην αναζήτηση της λύσης ανάγκης για τον σχηματισμό τρικομματικής κυβέρνησης, που όμως δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι τελικά θα ευοδωθεί. Υπάρξαν σκέψεις να γίνουν βολιδοσκοπήσεις και προς βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίοι είχαν συνυπογράψει την τετάρτη κείμενο με συναδέλφους τους του ΠΑΣΟΚ για την συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας, αλλά ο σχεδιασμός δεν προχώρησε επί του παρόντος.

Η επίσκεψη του πρωθυπουργού ο οποίος μετά την χθεσινόβραδινή ομιλία του τελεί υπό αίρεση, στον Προεδρο της Δημοκρατίας, ανοίγει το δρόμο για την εκδίωξη της πρωτοβουλίας από πλευράς Προέδρου. Δεν ήταν σαφές χθες αργά το βράδυ, όταν ολοκληρώθηκε η ψηφοφορία παροχής ψήφου εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση, τι ακριβώς θα κάνει ο κ. Παπούλιας. Τρία ήταν τα ενδεχόμενα: **Α.** να συγκαλέσει σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών, προκειμένου να καταβληθεί μια ύστατη προσπάθεια για την συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής συνεννόησης

Β. να έχει κατ'ιδίαν συναντήσεις με όλους τους πολιτικούς αρχηγούς προκειμένου να ανιχνεύσει ο ίδιος τις προθέσεις τους, και στη συνέχεια να πράξει αναλόγως

Γ. να καλέσει σε ξεχωριστή συνάντηση τους κ. Παπανδρέου και Σαμαρά προκειμένου να τους πείσει να άρουν τις επιφυλάξεις τους, και να συντείνουν στην συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής συνεργασίας.

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Αποσπάσματα από
την ομιλία του

«Η ψήφος εμπιστοσύνης σήμερα είναι η εντολή για τη διαμόρφωση της ευρύτερης δυνατής πολιτικής συμφωνίας και κυβέρνησης που θα ολοκληρώσει τις διαδικασίες εφαρμογής αυτού του προγράμματος»

«Πάντα έκανα ένα βήμα μπροστά, παίρνοντας ρίσκο και κόστος αλλά για το συμφέρον του τόπου και άκουγα τα σχολιάνα μου».

«Για να κατανοήσετε την ειλικρίνεια των προθέσεών μου. Παιχνίδια δεν παίζω. Ανέλαβα τις ευθύνες μου για το πολιτικό κόστος. Η παράδοση της οικογένειάς μου δεν θα μου επέτρεπε κάτι διαφορετικό.

Κληρονόμησα ένα ρολόι από τον παππού μου και το όνομα του πατέρα μου. Αυτά είναι μεγαλύτερος πλούτος από βίλες και χρήματα γιατί τιμώ αυτές τις παραδόσεις των αγώνων τους για την πατρίδα».

Χαμογελαστός ο Γιώργος Παπανδρέου, σκυθρωπός ο Ευάγγελος Βενιζέλος. Τα σενάρια θέλουν ο Πρωθυπουργός να προτείνει ως αντικαταστάτη του τον υπουργό Οικονομικών (φωτογραφία από την τελευταία ΚΟ του ΠΑΣΟΚ)

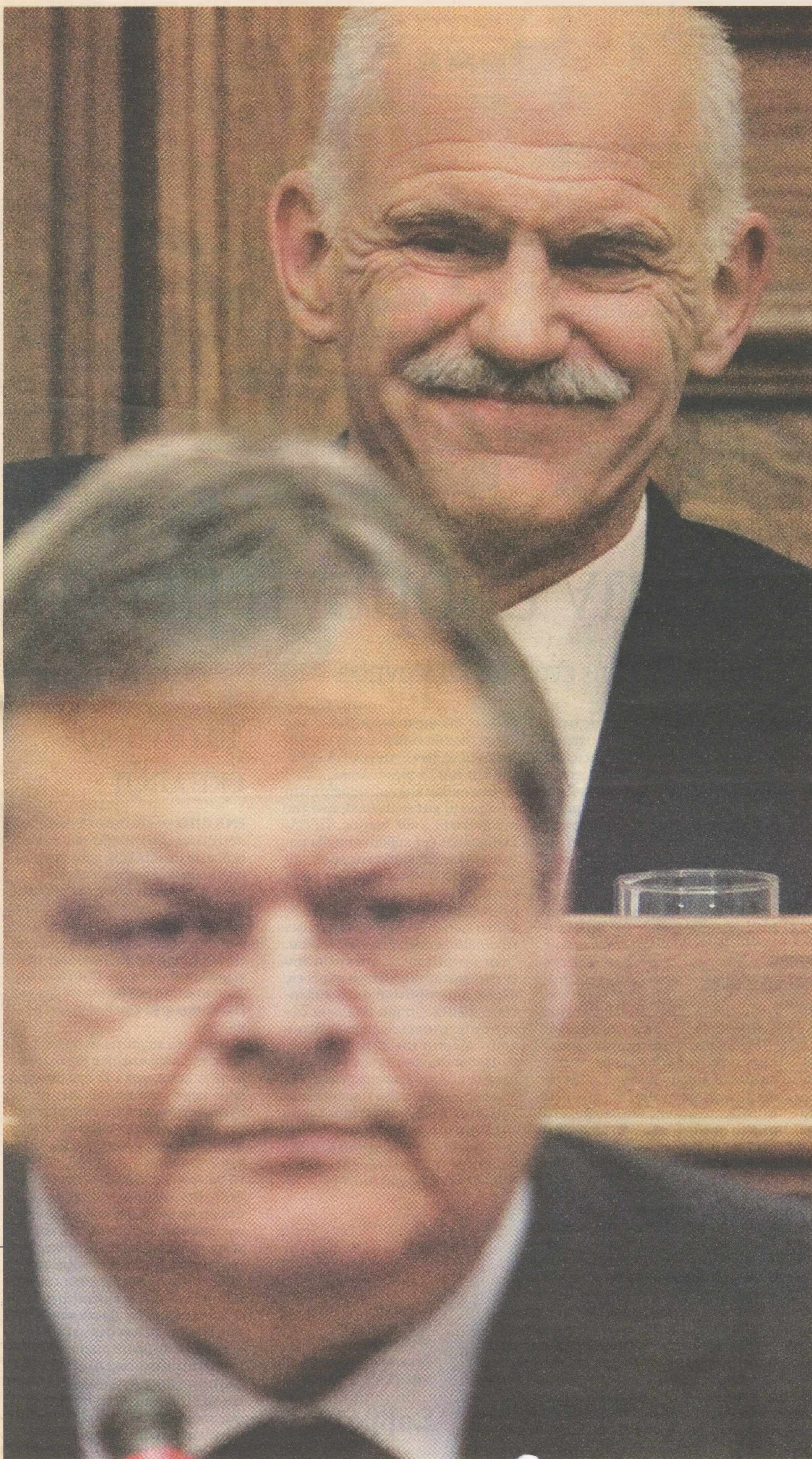
Τα σενάρια για την πρωθυπουργία

ΣΥΜΦΩΝΑ με τα όσα ανέφερε στη Βουλή χθες το βράδυ ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, υπάρχει ανάγκη άμεσης συγκρότησης μιας νέας κυβέρνησης, δεδομένου ότι μέσα στην προσεχή εβδομάδα είναι προγραμματισμένες σοβαρότατες συνεδριάσεις οργάνων της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα οποία πρέπει να εκπροσωπηθεί η χώρα. Με βάση αυτές τις πιεστικές ημερομηνίες θεωρείται βέβαιο ότι οι διαβουλεύσεις έχουν χρονικό ορίζοντα δυο το πολύ τριών ημερών, ώστε αν διαπιστωθεί αδιέξοδος στη συγκρότηση της κυβέρνησης ευρύτερης αποδοχής, ο κ. Παπανδρέου θα εξακολουθήσει ως πρωθυπουργός να διαχειρίζεται τις τύχες της χώρας.

Σε μια τέτοια περίπτωση πάντως,

είναι εξαιρετικά πιθανό να ξεσπάσει σοβαρή εσωκομματική κρίση στο ΠΑΣΟΚ, δεδομένου ότι αρκετοί βουλευτές συνέδεσαν χθες την ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση με τη συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας και αποχώρηση του Γιώργου Παπανδρέου από την πρωθυπουργία.

Να σημειωθεί ότι στα σενάρια που διακινήθηκαν κατά κόρον στους διαδρόμους της Βουλής χθες το βράδυ, επικρατέστερο ήταν εκείνο που μιλούσε για συγκυβέρνηση στο ΠΑΣΟΚ, και σύμφωνα με το οποίο ο μεν κ. Βενιζέλος θα ήταν πρωθυπουργός, ο δε κ. Παπανδρέου θα διατηρούσε την προεδρία του ΠΑΣΟΚ και θα ήταν αυτός που θα οδηγούσε το κόμμα στις προσεχείς εκλογές.

ΠΥΡΕΤΟΣ ΣΤΟ... ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ

Χειροκροτούσαν με το «μένει ή φεύγει» στην άκρη του μυαλού τους

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΒΟΥΛΑ ΚΕΧΑΓΙΑ

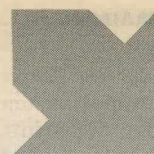
Ενα πλούσιο παρασκήνιο προηγήθηκε της χθεσινόβραδινής ομιλίας Παπανδρέου στη Βουλή. Η εμφάνισή του είχε οριστεί για τις 8 το βράδυ, ωστόσο ο Πρωθυπουργός έφθασε στο γραφείο του λίγο μετά τις 9.

Αρχικώς ο Πρωθυπουργός ξεκίνησε να γράφει μόνος του την ομιλία του - ενδεχομένως και της σημαντικότερης στην πολιτική του καριέρα - αλλά λίγο αργότερα εκλήθη για βοήθεια στο κείμενο που είχε διαμορφωθεί ο υπουργός Πολιτισμού Παύλος Γερουλάνος.

Οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ είχαν αρχίσει να θορυβούνται για την καθυστέρηση και η αγωνία τους έγινε ακόμη πιο έντονη όταν γύρω στις 10 το βράδυ ο πρόεδρος της Βουλής Φίλιππος Πετσάλνικος, που είχε ανέβει στο έδρανό του για να προσφωνήσει τον κ. Παπανδρέου, το εγκατέλειψε και κατευθύνθηκε προς το πρωθυπουργικό γραφείο. Εκεί ο Γ. Παπανδρέου συγκάλεσε μίνι σύσκεψη με τη συμμετοχή, εκτός του κ. Πετσάλνικου, του Δημήτρη Ρέππα, του Χρήστου Παπουσή, της Ρεγγίνας Βάρτζελη και του Νίκου Αθανασάκη. Στο εντευκτήριο της Βουλής οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ αλλά και της ΝΔ που δεν συμμετείχαν στις εργασίες της Ολομέλειας άρχισαν να διερωτώνται εάν άλλαξε κάτι και εάν ο Πρωθυπουργός αλλάζει την αρχική του απόφαση.

Τελικώς, ο Γ. Παπανδρέου μπήκε στην Ολομέλεια γύρω στις 11 το βράδυ εισπράττοντας θερμό χειροκρότημα. Η ομιλία του ικανοποίησε την πλειονότητα των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ που δήλωναν ανακουφισμένοι, ωστόσο πολλοί εξ αυτών είχαν μείνει με την απορία «εάν ο Πρωθυπουργός μένει ή φεύγει». Οι εκτιμήσεις τους ήταν μοιρασμένες. Επίσης αναρωτιούνταν τι στάση θα τηρήσει ο Αντώνης Σαμαράς και τι θα κάνουν ο ΛΑΟΣ και η Δημοκρατική Συμμαχία. Την ίδια ώρα, οι πληροφορίες που ήθελαν τον κ. Παπανδρέου να προτείνει τις επόμενες ημέρες τον Ευάγγελο Βενιζέλο για Πρωθυπουργό προκάλεσαν την έντονη δυσaréσκεια της τρόικας των υπουργών, που σχολίαζαν σε συνομιλητές ότι σε περίπτωση που δεν δεχθεί ο κ. Σαμαράς θα ήταν παράλογο να συγκροτηθεί κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ μόνο με τον ΛΑΟΣ. Κατά τη διάρκεια της ημέρας προηγήθηκαν πάμπολλες συσκέψεις μεταξύ κορυφαίων στελεχών και βουλευτών, παρατηνιακές συνεννοή-

σεις και δημόσιες δηλώσεις. Ο κ. Βενιζέλος παρουσίασε στους «3» το σχέδιο των 10 σημείων που παρουσίασε στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ και την Ολομέλεια της Βουλής και ενημέρωσε τους συνομιλητές του για την απόφαση να μην πραγματοποιηθεί δημοψήφισμα, καθώς και για το νέο πολιτικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί. Επεσήμανε με νόημα στους συνομιλητές του ότι «στόχος είναι να λάβει ψήφο εμπιστοσύνης η κυβέρνηση, όχι για να συνεχίσει με μόνη τη στήριξη των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, αλλά για να επιδιωχθεί και να επιτευχθεί η ευρύτερη δυνατή συναίνεση και συνεργασία προς όφελος της χώρας, με τον σχηματισμό αντίστοιχης κυβέρνησης».

Ολοι μιλούσαν με όλους

Με αρκετούς υπουργούς είχε συναντήσεις χθες ο Ευάγγελος Βενιζέλος. Ο υπουργός Οικονομίας είδε Σκανδαλίδη, Ρέππα, Λοβέρδο, Διαμαντοπούλου, Χρυσοχοϊδη, ενώ το μεσημέρι είχε συνάντηση με τον πρόεδρο του ΛΑΟΣ Γιώργο Καρατσαφέρη και την πρόεδρο της Δημοκρατικής Συμμαχίας Ντόρα Μπακογιάννη, τους οποίους ενημέρωσε για τις εξελίξεις. Από την πλευρά του ο Πρωθυπουργός σύμφωνα με πληροφορίες επικοινωνήσε στη διάρκεια της ημέρας τηλεφωνικώς με τον πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας Αντώνη Σαμαρά, ο οποίος όμως εμφανιζόταν απολύτως αρνητικός στο ενδεχόμενο συγκυβέρνησης. Νωρίτερα, ο κ. Βενιζέλος - που είχε ανοικτή τηλεφωνική επικοινωνία με τον Πρωθυπουργό - συνομιλήσε με τον πρόεδρο του Eurogroup Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, τον αρμόδιο επιτροπο Ολι Ρεν και τον γερμανό ομόλογό του Β. Σόιμπλε.

ΠΩΣ ΕΝΝΟΟΥΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΑΣΟΚ - ΝΔ

ΠΑΣΟΚ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ Πρόσωπο κοινής αποδοχής

■ **ΣΥΝΘΕΣΗ** Πολιτικά πρόσωπα κοινής αποδοχής ενδεχομένως και δύο αντιπρόεδροι, ένας από το ΠΑΣΟΚ ένας από τη ΝΔ. Έχουν ακουστεί τα ονόματα των Ευάγγελου Βενιζέλου και Σταύρου Δήμα

■ **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ** Ψήφιση της δανειακής σύμβασης, διαμόρφωση του χρηματοοικονομικού πλαισίου για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη μείωση του χρέους, ολοκλήρωση όλων των διαδικασιών πριν από το τέλος του 2011, έναρξη του νέου PSI αρχές του 2012 και τότε εκλογές. Προϋπόθεση για όλα αυτά, η εκταμίευση της όλης δόσης πριν από τις 15 Δεκεμβρίου

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΖΩΗΣ Μερικοί μήνες

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ Πρόσωπο κοινής αποδοχής

■ **ΣΥΝΘΕΣΗ** Πρόσωπα κοινής αποδοχής, τεχνοκράτες και πολιτικοί, όχι όμως από τη ΝΔ, τους οποίους θα ορίσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κároλος Παπούλιας έπειτα από διαβούλευση με τους αρχηγούς των κομμάτων

■ **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ** Αυστηρά καθορισμένο με στόχο την προκήρυξη εκλογών και ψήφιση της δανειακής σύμβασης. Η υπηρεσιακή κυβέρνηση θα ολοκληρώσει και τις διαπραγματεύσεις για τη δανειακή σύμβαση

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΖΩΗΣ Μερικοί μήνες

Μπρα ντε φερ για την επόμενη μέρα

Εντονο παρασκήνιο για τη μεταβατική, υπηρεσιακή ή εθνικής ενότητας κυβέρνηση

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΜΑΡΙΑ ΝΤΑΛΙΑΝΗ

Σ κληρό μπρα ντε φερ με αντικείμενο τη μεταβατική, υπηρεσιακή ή εθνικής ενότητας κυβέρνηση της επόμενης μέρας βρισκόταν ως τις πρώτες πρωινές ώρες σε εξέλιξη στο παρασκήνιο, με τους «πρωταγωνιστές» να ανταλλάσσουν «μηνύματα» ένθεν κακείθεν. Αυτό που έγινε πάντως σαφές χθες ήταν το μήνυμα-τελεσίγραφο από τον εκπρόσωπο της κ. Μέρκελ προς την Αθήνα: οι αποφάσεις θα πρέπει να ληφθούν αμέσως και η επόμενη κυβέρνηση δεν μπορεί να είναι «μιας χρήσης» αλλά να φέρει εις πέρας και τις διαπραγματεύσεις για την εφαρμογή της νέας δανειακής σύμβασης.

Οι πιέσεις από τους ευρωπαίους εταίρους είχαν ως αποδέκτες τους ηγέτες των δύο μεγάλων κομμάτων, δηλαδή τους Γιώργο Παπανδρέου και Αντώνη Σαμαρά, οι οποίοι μέχρι στιγμής δεν έχουν κάνει σαφές πώς εννοούν τη μεταβατική κυβέρνηση που θα οδηγήσει τη χώρα σε

εκλογές. Και από τις δύο πλευρές όμως έχουν «σκιαγραφηθεί» οι επιθυμίες για αυτή τη μεταβατική κυβέρνηση και από αυτές διαφαίνονται οι «κόκκινες γραμμές» αλλά και σημεία συμφωνίας. Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης έχει βάλει τη δική του «κόκκινη γραμμή» αποκλείοντας «γαλάζιους» από τη σύνθεση του μεταβατικού Υπουργικού Συμβουλίου - θέλοντας να περάσει το σαφές μήνυμα ότι δεν συκυβερνά με το

Τελεσίγραφο Μέρκελ: η επόμενη κυβέρνηση θα πρέπει να φέρει εις πέρας και τις διαπραγματεύσεις για την εφαρμογή της νέας δανειακής σύμβασης

ΠΑΣΟΚ και άρα δεν έχει πολιτική ευθύνη για μία σύμβαση η οποία έχει ήδη συμφωνηθεί. Ο Αντώνης Σαμαράς έχει μιλήσει κατ' αρχήν για μη πολιτικά πρόσωπα και τεχνοκράτες. Αντιθέτως, από πλευράς της κυβέρνησης τονιζόταν με έμφαση πως για να επιβεβαιωθεί

το πνεύμα της συναίνεσης στην πράξη χρειάζεται η συμμετοχή πολιτικών στελεχών και της αξιωματικής αντιπολίτευσης στο Υπουργικό Συμβούλιο.

Η επιλογή των μελών της μεταβατικής κυβέρνησης μαζί με τον επικεφαλής αναμένεται να γίνει μετά από μαραθώνιο παρασκηνιακών διαβουλεύσεων μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, όμως, όπως γίνεται σαφές από πλευράς της Συγγρού, «τον πρώτο λόγο έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας». Σύμφωνα με τα ίδια στελέχη της ΝΔ ο Κároλος Παπούλιας είναι αυτός που θα πρέπει να αναλάβει τη διαδικασία «στελέχωσης» της μεταβατικής κυβέρνησης αφού έχει προηγουμένως συζητήσει με τους αρχηγούς και καταλήξει σε ονόματα κοινής αποδοχής. Ενα από τα σενάρια που ήδη κυκλοφορεί - αλλά δεν είναι σαφές αν θα δεχθεί η ΝΔ - είναι η τοποθέτηση δύο πολιτικών προσώπων σε αντί-

στοιχες θέσεις αντιπροέδρων της υπηρεσιακής κυβέρνησης, και συγκεκριμένα των Ευάγγελου Βενιζέλου και του Σταύρου Δήμα.

Ενα ακόμα κρίσιμο σημείο είναι η διάρκεια και το αντικείμενο της μεταβατικής κυβέρνησης. Το ΠΑΣΟΚ μιλάει για κυβέρνηση έξι μηνών ενώ η ΝΔ φαίνεται αργά αργά να μετακινείται από την αρχική της θέση των έξι εβδομάδων σε μία κυβέρνηση η οποία θα έχει όσο χρόνο χρειαστεί για να υπογράψει τη σύμβαση της 27ης Οκτωβρίου. Όσοι γνωρίζουν τη δυσκολία του εγχειρήματος που έχει να φέρει εις πέρας η μεταβατική αυτή κυβέρνηση μιλάνε για μία διάρκεια ζωής που θα φτάνει έως τον Φεβρουάριο - Μάρτιο του 2012.

Πρόσωπα που έχουν ακουστεί αλλά δεν έχουν ερωτηθεί για τη θέση ενός μεταβατικού Πρωθυπουργού είναι ο πρώην αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Λουκάς Παπαδήμος αλλά και ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιώργος Προβόπουλος.

Το σενάριο - έκπληξη

ΕΝΑ ΑΠΟ τα πιο δυνατά σενάρια που έπεσε στο τραπέζι των διαβουλεύσεων στο ΠΑΣΟΚ χθες αργά το βράδυ προκάλεσε συζητήσεις. Αυτό προβλέπει ότι, στην περίπτωση που ο Αντώνης Σαμαράς επιμείνει στην αρχική θέση του για υπηρεσιακή κυβέρνηση 25 ημερών, ο Πρωθυπουργός θα υποβάλει την παραίτησή του στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και θα υποδείξει για Πρωθυπουργό τον Ευάγγελο Βενιζέλο.

Σ' αυτή την περίπτωση ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα καλέσει κατά τη Συνταγμα τον νυν αντιπρόεδρο και θα του παραδώσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης, για να απευθυνθεί κατόπιν στη Βουλή προκειμένου να λάβει ψήφο εμπιστοσύνης.

Πληροφορίες ανέφεραν ότι ο Ευάγγελος Βενιζέλος σε μια τέτοια περίπτωση θα ψηφιστεί από το σύνολο των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ και ταυτόχρονα θα επιδιώξει με πιθανότητες επιτυχίας να λάβει ψήφο από τη Δημοκρατική Συμμαχία και τον ΛΑ-ΟΣ υπό τις εξής προϋποθέσεις: να είναι μεταβατικός Πρωθυπουργός που θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τέλη Φεβρουαρίου προκειμένου να ολοκληρώσει όλες τις διαδικασίες για τη δανειακή σύμβαση και να εξασφαλίσει την επανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και στη συνέχεια να οδηγήσει με ομαλότητα τη χώρα σε εθνικές εκλογές.

Βασίλης Παπαδάκης

Η νέα ολοκληρωμένη πρόταση
για τα Μαθηματικά

Πλήρης σειρά βιβλίων για το Γυμνάσιο και το Λύκειο

Αθήνα
Ζ. Πηγής 18,
τηλ.: 210 3301251
Θεσ/νίκη
Β. Ηρακλείου 47,
τηλ.: 2310 270226
Λευκωσία
τηλ.: 22872101-2

Σαβάλας
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Εδωσαν... ψήφο στις εξελίξεις

Τα χαμόγελα ικανοποίησης των μελών της ελληνικής κυβέρνησης μετά τη Σύνοδο Κορυφής, όπου συμφωνήθηκε το νέο πρόγραμμα για τη χώρα, έσβησαν μέσα σε λίγα 24ωρα. Η αναγγελία του δημοψηφίσματος από τον Πρωθυπουργό προκάλεσε ντόμινο αντιδράσεων εντός και εκτός Ελλάδας. Στο δε εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ σεισμικές δονήσεις πολλών Ρίχτερ. Στις εξελίξεις των τελευταίων ημερών σημαντικό ρόλο έπαιξαν με τη στάση τους κορυφαία στελέχη του ΠΑΣΟΚ.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΒΟΥΛΑ ΚΕΧΑΓΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Εβαλε την ταφόπλακα στο δημοψήφισμα

Ο ΡΟΛΟΣ του Ευάγγελου Βενιζέλου στις κρίσιμες εξελίξεις της τελευταίας εβδομάδας συζητήθηκε πολύ περισσότερο απ' ό,τι την περίοδο που ανέλαβε καθήκοντα αντιπροέδρου της κυβέρνησης και υπουργού Οικονομικών, κάνοντας πολλούς τότε εντός και εκτός κυβέρνησης να πιστέψουν ότι ο Παπανδρέου «έδωσε» το δαχτυλίδι της διαδοχής...

Στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ που συνεδρίασε λίγα 24ωρα μετά τις αποφάσεις των Βρυξελλών και διψούσε για πολιτικές πρωτοβουλίες από πλευράς του Πρωθυπουργού, οι βουλευτές όλων των τάσεων άκουσαν έκπληκτοι τον κ. Βενιζέλο να υποστηρίζει με θερμή την αναγγελία του δημοψηφίσματος από τον Πρωθυπουργό...

ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ. Τα χαράματα της επόμενης ημέρας ο Ευ. Βενιζέλος βρέθηκε στο νοσοκομείο με κοιλιακό άλγος. Τίποτε ανησυχητικό, είπαν οι γιατροί – που παρ' όλα αυτά δεν του επέτρεψαν την έξοδο, ώστε να παραστεί στο κρίσιμο Υπουργικό Συμβούλιο που συνεκλήθη για να συζητήσει για το δημοψήφισμα.

Στο διάστημα που νοσηλεύονταν στην κλινική, τουλάχιστον 6-7 λεγόμενοι «βενιζελικοί» βουλευτές τον επισκέφθηκαν μεταφέροντάς του την οργή τους για το δημοψήφισμα. Από το νοσοκομείο ο κ. Βενιζέλος προσπάθησε να «θεραπεύσει» τις αρχικές υποστηρικτικές του δηλώσεις παίρνοντας σαφείς

αποστάσεις από το δημοψήφισμα. «Δεν είχε ενημερωθεί» ο κ. Βενιζέλος, έλεγαν συνεργάτες του υποστηρίζοντας ότι θα έπρεπε να είχε προηγηθεί ενδελεχής ενημέρωση των ευρωπαίων αξιωματούχων. Όσο για τις αναφορές περί... λύτρωσης, εξηγούσαν ότι ο αντιπρόεδρος αιφνιδιάστηκε από την πρόταση Παπανδρέου και ως πρώτη αντίδραση έπρεπε να τη στηρίξει.

Εν μέσω εσωτερικών αντιδράσεων και ασφυκτικών πιέσεων από την Ευρώπη, ο κ. Βενιζέλος συνόδευσε τον Γ. Παπανδρέου στο δραματικό ταξίδι των Κανών. Επιστρέφοντας κι ενώ η χώρα είχε υποστεί ταπεινωτική συμπεριφορά, ο Ευάγγελος Βενιζέλος έκανε ζημερώματα Τετάρτης δήλωση τονίζοντας μέσες - άκρες ότι το δημοψήφισμα πρέπει να εγκαταλειφθεί και ότι εκείνο που προέχει είναι η διάσωση της συμφωνίας της 26ης Οκτωβρίου για τη χώρα.

Οι αρχικές πληροφορίες εμφάνιζαν τον κ. Βενιζέλο περίπου να έρχεται σε σύγκρουση με τον Πρωθυπουργό. Οι εξελίξεις της ημέρας ωστόσο έδωσαν μία άλλη διάσταση στα γεγονότα. Ο κ. Βενιζέλος αφού συνομίλησε και με τον κ. Παπανδρέου και με άλλους υπουργούς, παρουσίασε στην Κ.Ο. μία πρόταση δέκα σημείων βάζοντας ως κύρια προϋ-

πόθεση την εγκατάλειψη κάθε ιδέας περί δημοψηφίσματος, αλλά λειτουργώντας υποστηρικτικά προς τον κ. Παπανδρέου. Συμφώνησε επίσης στην ανάγκη επίτευξης ευρύτερης συναίνεσης με τη Νέα Δημοκρατία.

Χθες το πρωί η πρώτη του μέριμνα ήταν να τηλεφωνήσει σε ευρωπαίους αξιωματούχους (Γιούνκερ, Σόιμπλε, Ρεν) και να τους ενημερώσει για την ταφόπλακα που μπήκε στο δημοψήφισμα. Παράλληλα, τους μίλησε για τις πρωτοβουλίες που επρόκειτο να ληφθούν για τη συ-

Από την περίοδο που ανέλαβε καθήκοντα αντιπροέδρου και υπουργού Οικονομικών, έκανε πολλούς να πιστέψουν ότι ο Παπανδρέου του «έδωσε» το δαχτυλίδι της διαδοχής...

γκρότηση κυβέρνησης εθνικής ενότητας. Στο μεταξύ, τα σενάρια άρχισαν να «φουντώνουν» στο εσωτερικό της κυβέρνησης. Τα περισσότερα συνέκλιναν στην εκτίμηση ότι ο κ. Παπανδρέου συμφώνησε να προτείνει για την επόμενη μεταβατική κυβέρνηση τον κ. Βενιζέλο για το αξίωμα του αντιπροέδρου, υπό την προϋπόθεση ότι ο ίδιος θα παρέμενε πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. Ενα δεύτερο πιο προχωρημένο σενάριο εμφάνιζε τον κ. Παπανδρέου να συγκαλεί την Κ.Ο. να της ζητούσε να εκλέξει πρωθυπουργό της χώρας τον κ. Βενιζέλο κι ακολούθως εκείνος να άρχιζε διερευνητικές επαφές για τον σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας.

ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Η πασιονάρια της Βουλής

Η ΠΡΩΗΝ υπουργός του ΠΑΣΟΚ για μία ακόμη φορά διεκδίκησε τον τίτλο της πασιονάριας της Βουλής – και ουσιαστικά «καπέλωσε» τη δημόσια συζήτηση με την πρότασή της για κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας. Λίγα λεπτά μετά την ομιλία του Πρωθυπουργού στην Κοινοβουλευτική Ομάδα της Δευτέρας και την εξαγγελία του δημοψηφίσματος που προκάλεσε παγωμάρα στα έδρανα της αίθουσας Γερουσίας, η κυρία Παπανδρέου πήρε την τσάντα της στον ώμο και αποχώρησε εμφανώς οργισμένη. «Θα σχολιάσετε κάτι για το δημοψήφισμα», την ρώτησαν οι δημοσιογράφοι – αλλά εκείνη τους απάντησε με το γνώριμο φαρμακερό της βλέμμα.

Το ίδιο βλέμμα που είχε την επομένη το πρωί όταν πηγαίνοντας στη Βουλή ζήτησε η ίδια πια να κάνει δηλώσεις στα μέσα ενημέρωσης για να μιλήσει περί κινδύνου άμεσης χρεοκοπίας και να προτείνει συμβούλιο πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας και πρωθυπουργό κοινής αποδοχής.

Η Βάσω Παπανδρέου ψηφίζοντας προ δεκαήμερου με βαριά καρδιά το πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών είχε προειδοποιήσει τον Πρωθυπουργό πως «είναι η τελευταία φορά που ψηφίζω εάν από Δευτέρα δεν πάρεις πρωτοβουλίες». Όπως φάνηκε, όμως, οι πρωθυπουργικές πρωτοβουλίες της Δευτέρας για την τέλεση δημοψηφίσματος δεν ήταν αυτό που φανταζό-

ταν η βουλευτής του ΠΑΣΟΚ. Μετά το στραπάτσο των Κανών η κυρία Παπανδρέου επανήλθε δριμύτερη. Επανάλαβε από τη Βουλή το αίτημά της για κυβέρνηση εθνικής ενότητας υποδεικνύοντας την έξοδο του Γ. Παπανδρέου.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ. Λίγη ώρα μετά, βρέθηκε σε γραφείο του πρώτου ορόφου του Κοινοβουλίου να συντάσσει μαζί με βουλευτές της Ν.Δ. κείμενο-επιστολή για την ανάγκη δημιουργίας κυβέρνησης εθνικής ενότητας με πρόσωπο κοινής αποδοχής. Η διακομματική επιστολή «σκόνταψε» μετά τη δήλωση Σαμαρά που εξηγούσε ότι αποδέχεται τη δημιουργία μιας μεταβατικής κυβέρνησης, αφήνοντας να εννοηθεί ότι θα ψηφίσει τη νέα δανειακή σύμβαση της χώρας. Καταγράφηκε όμως στα πρακτικά της ημέρας ως μία ακόμη κίνηση για την αποχώρησή του κ. Παπανδρέου από την πρωθυπουργία.

Στην Κ.Ο. που ακολούθησε, πήρε τον λόγο εκτός διαδικασίας και απευθυνόμενη στον Πρωθυπουργό χρησιμοποίησε σκληρές εκφράσεις – «είσαι εκτός τόπου και χρόνου» – προειδοποιώντας τον ότι με την ασαφή στάση του μπορεί να βυθίσει τη χώρα και να διαλύσει το ΠΑΣΟΚ.

Λίγες ώρες πριν από την κρίσιμη ψηφοφορία για την ψήφο εμπιστοσύνης, η πρώην υπουργός ξεκαθάρισε: απόψε δεν δίνουμε ψήφο εμπιστοσύνης, αλλά εντολή για να συγκροτηθεί κυβέρνηση εθνικής ενότητας.